Gemeente Diemen

Controleprotocol en Normenkader 2023

Ter bespreking besluitvormende Raad

21 december 2023

Gemeente Diemen

Controleprotocol

Inleiding 4
Algemene uitgangspunten voor de getrouwheidscontrole 6
Te hanteren goedkeuring en rapporterings-tolerantie getrouwheid 7
Reikwijdte accountantscontrole toetsing rechtmatigheid 9
Reikwijdte accountantscontrole 13
Rapportering accountant 14

Inleiding

In artikel 213 van de gemeentewet is opgenomen dat iedere gemeente een controleverordening dient op te stellen. De geactualiseerde controleverordening leggen we gelijktijdig met het controleprotocol en het normenkader aan de raad voor.
In het verlengde van de controleverordening is het controleprotocol aangepast. Het protocol regelt een aantal zaken ten aanzien van de controle van de jaarrekening. En daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders.

Doelstelling
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente Diemen.

Wettelijk kader
De gemeentewet schrijft voor dat de gemeenteraad een accountants aanwijst voor de controle van de jaarrekening. Het resultaat en de bevindingen legt de accountant vast in een accountantsverklaring en het verslag van bevindingen.

Nieuw vanaf 2023 is de verschuiving van de rechmatigheidverantwoording van de accountant naar het college. De accountant toetst nog wel de getrouwheid van het rechtmatigheidsoordeel van het college.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Dit betreft de toleranties voor het getrouwheidsoordeel.

Tevens wordt in de opdrachtverstrekking aangegeven welke wetten en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole zijn, het zogenoemde normenkader. Het normenkader 2023 is als bijlage toegevoegd. Dit kader wordt jaarlijks geactualiseerd en door de gemeenteraad vastgesteld.

Dit controleprotocol blijft geldig zolang de controleverordening en/of bovenliggende regelgeving en/of andere veranderingen geen aanleiding geven dit protocol te wijzigen.

Accountant
Bij besluit van 29 juni 2023 heeft de gemeenteraad aan BDO Audit & Assurance B.V. te Eindhoven de opdracht verstrekt om voor het boekjaar 2023 tot uiterlijk 2025 de accountantscontrole uit te voeren. De opdracht kan 4 keer met 1 jaar verlengd worden.

Communicatie en overleg
In het met de accountant gesloten contract is overeengekomen dat de accountant minimaal op de volgende momenten overleg voert met de genoemde gemeentelijke partners:
- Pre-audit: ambtelijke organisatie, gemeentesecretaris, (audit)commissie/raad
- Bevindingen/stand van zaken controle: (audit)commissie, portefeuillehouder Financiën en gemeentesecretaris
- Managementletter: toelichting aan portefeuillehouder Financiën, gemeentesecretaris en de auditcommissie

- Accountantsverslag: toelichting aan portefeuillehouder Financiën, gemeentesecretaris en de (audit)commissie/raad
- Controleverklaring: toelichting aan portefeuillehouder Financiën, gemeentesecretaris en de (audit)commissie/raad

Algemene uitgangspunten voor de getrouwheidscontrole

Zoals in de Gemeentewet is voorgeschreven, is de controle van jaarrekening gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten, de activa en passiva en de rechtmatigheidsverantwoording van het college;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.
- De bijlage bij de jaarrekening met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, bedoeld in art 58a van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Bij de controle zijn de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zijn gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, het besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden, de Kadernota Rechtmatigheid en de stellige uitspraken van de commissie BBV, bepalend voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen."

Te hanteren goedkeuring en rapporterings-tolerantie getrouwheid

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling. De controle richt zich erop dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Vanaf 2023 is dat inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

Goedkeuringstolerantie getrouwheid
De definitie van de goedkeuringstolerantie is: de goedkeuringstolerantie is het maximale bedrag van de som van fouten en onzekerheden in de jaarrekening. Voor zowel de fouten als de onzekerheden stellen we een toleratiegrens vast. De tolereantiegrens drukken we uit in een percentage van de totale omzet.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en bepaald de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De gemeenteraad mag de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen. Ruimer mag niet. In de praktijk wordt nauwelijks afgeweken van de voorgeschreven toleranties.

Voorstel is de toleranties te hanteren, zoals verwoord in het Bado. Dit sluit aan bij de gehanteerde toleranties van de afgelopen jaren. Een lagere rapportagetolerantie kan maar leidt tot aanvullende controlewerkzaamheden. Dat geldt zowel voor de verbijzonderde interne controle als voor de controlekosten van de accountant.

In het onderstaande schema de voorgestelde goedkeuringstolerantie voor getrouwheid:

Goedkeuringstolerantie getrouwheid	Goedkeurend	Beperking	Oordeel onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	*≤ 1%*	*>1%<3%*	-	*≥ 3%*
Onzekerheden in de controle (% lasten)	*≤ 3%*	*>3%<10%*	*≥ 10%*	-

Rapportagetolerantie getrouwheid
Naast de goedkeuringstolerantie kennen we ook de rapportagetolerantie. De rapportagetolerantie is een bedrag dat aangeeft wanneer rapportering noodzakelijk is. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapportagetolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen.

De rapportagetolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapportagetolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

De rapportagetolerantie is € 100.000. Dit is gelijk aan de rapportagetolerantie van het college voor de rechtmatigheidsverantwoording.

De rapportagetolerantie voor de bijlage specifieke uitkeringen wijkt af van bovengenoemde rapportagetolerantie. De rapportagetolerantie bijlage specifieke uitkeringen is conform artikel 5 lid 4 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden.

Reikwijdte accountantscontrole toetsing rechtmatigheid

Vanaf 2023 is de verantwoordelijkheid van de rechtmatigheidsverantwoording verschoven van de accountant naar het college van burgemeester en wethouders. In de "Financiele verordening 2023 Gemeente Diemen" is deze aanpassing bekrachtigd en zijn de 'spelregels' vastgelegd. In de verordening wordt naar de paragraaf bedrijfsvoering verwezen voor het vastleggen van de uitgangspunten en rapportagegrenzen voor de verantwoording.

Net als voor de getrouwheid stelt de raad de goedkeuringstolerantie en de rapportagegrens voor rechtmatigheid vast. In de de financiële verordening is afgesproken deze grenzen in de kadernota vast te stellen. Voor 2023 waren we nog niet zover en moeten deze grenzen alsnog worden vastgesteld. Voor 2023 leggen we deze tolerantiegrenzen in dit controleprotocol vast.

Rapportagegrenzen rechtmatigheid
Bij de verantwoording maken we onderscheid in fouten en onduidelijkheden. Beiden vallen onder dezelfde verantwoordingstolerantie en rapporteringsgrens. De argumenten hiervoor zijn:

1. Eén grens voor fouten en onduidelijkheden gezamenlijk is eenvoudiger en begrijpelijker voor de gebruikers;
2. Eén grens voor fouten en onduidelijkheden gezamenlijk sluit beter aan bij wat internationaal gebruikelijk is;
3. In de publieke sector is voor de meeste sectoren het onderscheid tussen fouten en onduidelijkheden al komen te vervallen;
4. Buiten de publieke sector bestaat er geen onderscheid tussen fouten en onduidelijkheden.

De grenzen liggen vast in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Vanuit een consultatie met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het voornemen het Bado aan te passen op de nieuwe situatie. Voorstel is de percentages als volgt aan te passen:

% van de lasten[1]	Goedkeurend	Met beperking	Onthouding / afkeuring
Fouten en onduidelijkheden	< 2%	2% - 4%	> 4%

Wij sluiten aan bij dit advies.
De *rapportagegrens is € 100.000*.
De komende jaren zullen uitwijzen of bijstelling van deze grenzen nodig is. Vandaar ook de keuze om deze percentages jaarlijks in de kadernota vast te stellen.
Voor 2023 stellen we deze grenzen vast in dit controleprotocol.

Uitgangspunten rechtmatigheidsverantwoording
Bij de verantwoording over rechtmatigheid wordt gekeken naar negen criteria. Het college legt verantwoording af over alle negen criteria in de jaarrekening[2]. De eerste zes criteria zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze betreffen verantwoording met betrekking tot getrouwheid en rechtmatigheid. Ze komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten. Dit zijn

[1] Dit betreft het percentage van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves).
[2] Zie Commissie BBV, Kadernota rechtmatigheid 2023 (blz. 9 e.v. voor de criteria en bijbehorende toelichting)

het calculatiecriterium, valuteringscriterium, adresseringscriterium, volledigheidscriterium, aanvaardbaarheidscriterium en leveringscriterium.

Daarnaast is er een aantal criteria waarbij de verantwoording specifiek gaat over rechtmatigheid. Deze komen wel tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording:
- voorwaardencriterium: voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden;
- begrotingscriterium: de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;
- misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats, met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

In de artikelen 10, 11 en 12 van de financiële verordening zijn de afspraken over deze criteria vastgelegd.

Artikel 10. Voorwaardencriterium
Burgemeester en wethouders bieden de raad jaarlijks, doch uiterlijk op 31 december van het desbetreffende boekjaar ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden, waarop door de accountant wordt getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) gemeentelijke regelgeving. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:
- Algemeen: Dit zijn over het algemeen de begripsbepalingen en slotbepalingen;
- Termijnbepalingen: Dit zijn bepalingen, waarin termijnen zijn gesteld voor betaling, indienen van stukken etc.;
- Administratieve bepalingen: Dit zijn veelal procedurele bepalingen over bijvoorbeeld een incassoprocedure en het voeren van een administratie;
- Bevoegdheden;
- Bewijsstukken: Dit kunnen aanvraagformulieren of bewijsstukken die derden moeten kunnen overleggen in het kader van de verordening;
- Recht: In deze bepalingen is aangegeven wie, onder welke voorwaarden recht heeft op bijvoorbeeld een subsidie of vergoeding van de gemeente. Het gaat ten alle tijde om harde bepalingen waarbij 'sanctie' bestaat dat recht wordt ontnomen;
- Hoogte: Hoogte heeft betrekking op tarieven, formules en andere criteria die aangeven welke voorwaarden over de hoogte zijn opgenomen. Het gaat hier om de spelregels van de berekening;
- Duur: Bij duur gaat het om termijnen van verstrekking, toekenning of werkingsperiode;
- Hardheidsclausules: Veel verordeningen en besluiten geven het college de bevoegdheid om te besluiten over een aanvraag of toekenning indien de verordening hierin niet voorziet.

Door de raad zijn in verschillende verordeningen en besluiten voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidtoets door de accountant in dit controleprotocol wordt het voorwaardencriterium nader uitgewerkt. Uitgangspunt daarbij is dat vooralsnog het huidige (informele) beleid wordt bekrachtigd en er met name jegens derden niet met terugwerkende kracht strengere normen worden toegepast.

De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. In bijlage 2 zijn de interne en externe regels opgenomen, die de accountant in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken. Dit is het normenkader.

Mocht evenwel blijken dat de afwijking van formele voorschriften toch financiële consequenties heeft, dan dient het college dit te melden aan de raad en aan de accountant. Een dergelijke aanpak kan slechts tijdelijk zijn, letter en praktijk moeten zo snel als mogelijk is met elkaar in overeenstemming worden gebracht.

Artikel 11 Begrotingscriterium

1. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau van baten en lasten per programma waarop de begroting door de raad is geautoriseerd.
2. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
3. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
   a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
   b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
   c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage .
4. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Bij de rechtmatigheidscontrole is het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het BBV wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als: *“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."*

De belangrijkste constatering is dat overschrijden van de begroting onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad. Voor de bepaling hiervan zijn in bijlage 1 de uitgangspunten voor de begrotingsrechtmatigheid opgenomen.

Artikel 12 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

1. Burgemeester en wethouders zorgen voor en leggen vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen in de Nota integriteitsbeleid.
2. Uitvoering van beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik gebeurt conform de criteria en richtlijnen zoals vastgesteld in de nota integriteitsbeleid.

Onder misbruik wordt verstaan:
Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:
Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

De gemeente dient effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik (afgekort M&O) te voorkomen. Het M&O-beleid is niet samengevat in een overkoepelende nota. In veel processen (zoals bijstandsverlening en subsidieverstrekking) zijn maatregelen genomen die misbruik en oneigenlijk gebruik moeten tegengaan. Voorbeelden van deze beheersmaatregelen zijn fraudepreventie, handhaving, voorlichting en actualisering regelgeving.

De accountant richt zich in zijn controle op:

- toetsing in hoeverre in bestaande procedures deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen alsmede de werking van de getroffen maatregelen vaststellen.
- de accountant ziet in zijn onderzoek er vooral op toe dat het M&O-beleid, gelet op de mogelijkheden die er zijn, voldoende actueel is.

Door de raad is in verschillende verordeningen en besluiten een M&O beleid vastgesteld. Overkoepelend beleid is niet aanwezig. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen. Daarbij is vooronderstelling gerechtvaardigd, dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording.

Reikwijdte accountantscontrole

Ondanks dat de accountant geen oordeel geeft over de rechtmatigheid zijn voor de beoordeling van de getrouwheid van de collegeverantwoording nog steeds controlewerkzaamheden nodig. Deze wijken in de praktijk niet af van de controlewerkzaamheden zoals in voorgaande jaren werd gedaan.

De controlewerkzaamheden op rechtmatigheid zijn gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.

Het voorwaardencriterium veroorzaakt in belangrijke mate de inspanningen die nodig zijn voor de rechtmatigheidscontrole. Door het aanbrengen van beperkingen in de toepassing van genoemde aspecten kunnen de te verrichten interne controle-inspanningen beperkt worden. Ten aanzien van de gemeentelijke verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen. Oftewel voor de interne regelgeving vindt uitsluitend een toets plaats naar recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd moeten deze ook terugkomen in de verantwoording van het college.

De accountant toets alleen de door de raad of hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten. Collegebesluiten vallen buiten de toetsing. Uitzondering hierop vormen aanbesteding- en subsidieregels en mandaat- en delegatiebepalingen voorzover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant

Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normen en/of toetsingskader niet juist of compleet is, dan geeft het college in de paragraaf rechtmatigheid in de jaarstukken aan welke regels het betreft.

Tenslotte is de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van toepassing bij de controle. Deze commissie heeft de opdracht zwaarwegende adviezen uit te brengen. Afwijking daarvan is in beginsel niet mogelijk, tenzij er doorslaggevende argumenten zijn om af te wijken. Deze dienen dan door de gemeente en accountant te worden gedocumenteerd.

Rapportering accountant

Interim-controle
In november 2023 voert de accountant de interim-controle uit. Over de uitkomsten van deze controle wordt uiterlijk 2 weken na afronden van de interim-controle een concept-verslag (managementletter) uitgebracht aan het college.

Het college biedt de managementletter en het collegebesluit aan aan de auditcommissie. Bestuurlijk relevante uitkomsten van de interim-controle worden via de auditcommissie gerapporteerd aan de raad.

Verslag van bevindingen
Overeenkomstig de Gemeentewet brengt de accountant verslag uit over de controle van de jaarrekening. De bevindingen legt de accountant vast in het verslag van bevindingen. Het verslag biedt de accountant in eerste instantie aan aan de auditcommissie. Het college van burgemeester en wethouders ontvangt een afschrift.
Het verslag van bevindingen rapporteert over de opzet en de uitvoering van het financiële beheer. Ook informeert de accountant of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer waarborgen. In de bestuurlijke P&C-cyclus is vastgelegd wanneer het verslag van bevindingen wordt opgeleverd. Indien wordt afgeweken van deze planning rapporteert de accountant hierover aan de raad, gehoord hebbende het college.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm
Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.)

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring
In de Controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, dit betreft vanaf 2023 alleen de beoordeling van de getrouwheid. De controleverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de door college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Normenkader

Sociaal	17
Veilig	18
Inkomen en armoede	19
Vrije tijd	21
Onderwijs	22
Gebiedsontwikkeling	23
Leefomgeving en klimaat	25
Verkeer	27
Samen besturen	28
Financiën	29

Sociaal

Wettelijke kaders

Voor alle thema's
- Wet gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen;
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO);
- Wet op de jeugdzorg 2015;
- Wet Participatiebudget: Reintegratie deel;
- Wet Publieke Gezondheid
- Wet Sociale Werkvoorziening;
- Wet Verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Wet Verplichte GGZ
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

Kaderstellende beleidsnota's

- 1e wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning Diemen 2020;
- Algemene subsidieverordening Diemen 2018;
- Beleidsnota Diversiteit 2020;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen";
- Beleidsnota Wet inburgering;
- Beleidsplan participatiewet (2014);
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels Jeugdhulp 2022;
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2021;
- Huisvestingsverordening Diemen 2022;
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Nadere regels Jeugdhulp Diemen 2022 (versie januari 2023);
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Diemen 2022;
- Notitie Voor en met Diemen-Kader voor dienstverlening;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Toegang en toeleiding tot het Sociaal Domein;
- Verordening Jeugdhulp Diemen 2022;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2020;
- Verordening beslistermijn schuldhulpregeling 2021;
- Verordeningen participatiewet afstemmingsverordening, Cliëntenparticipatie, Inkomenstoeslag, Loonwaardesubsidie, Re-integratie, Studietoeslag, Tegenprestatie.

Veilig

Wettelijke kaders

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland;
- Gemeentewet;
- Leidraad oefenen;
- Wet Bevordering integriteits beoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob);
- Wet veiligheidsregio's;
- Wet openbare manifestaties;
- Wet publieke gezondheidszorg;
- Opiumwet;
- Wet tijdelijk huisverbod.
- Huisvestingswet
- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal:
- Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Crisisplan Veiligheidregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Dekkingsplan brandweer Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (7a), Bijlagen (7b);
- Regionaal Risicoprofiel Veiligheidregio Amsterdam Amstelland (bijlagen);
- Regionaal Veiligheidsplan;

Gemeentelijk:
- Beleidsnota inzake de vestiging van coffeeshops in Diemen;
- Beleidsregel 13b opiumwet;
- Beleidsregel Aanpak Heling gemeente Diemen;
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Diemen;
- Beleidsregels woonoverlast;
- Draaiboek evenementen;
- Integraal vergunningverlening, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen;
- Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid;
- Preventie- en handhavingsplan alcohol;
- Prostitutiebeleid;
- Terrassenbeleid;
- Uitvoeringsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving en Openbare Orde & Veiligheid;
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV) ;
- Huisvestingsverordening;

Inkomen en armoede

Wettelijke kaders

- ParticipatieWet (PW) voormalig I deel;
- Wet Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG);
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening;
- Wet inburgering;
- Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (I.O.A.W.);
- Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (I.O.A.Z.);
- Wet Kinderopvang;
- Wet structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Wet. SUWI).

Kaderstellende beleidsnota's

- Afstemmingsverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Diemen Samen":
- Beleidsplan Participatiewet;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsregels bijzondere bijstand;
- Beleidsregels bestuurlijke boete Diemen 2017;
- Beleidsregels studietoeslag Diemen 2022;
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020
- Bijzondere bijstand gedupeerden toeslagenaffaire;
- Beleidsregels Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 inclusief terug- en invordering Diemen 2020;
- Beleidsregels Wet taaleis 2016;
- Beleidsregels vrijlating inkomsten, huur, schoolverlaters en giften in het kader van de Participatiewet;
- Beveiligingskader Suwinet Diemen;
- Beleidskaders Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).
- DVO Amsterdam-Diemen loonwaardemeting;
- DVO Amsterdam-Diemen Social Return;
- DVO Ansterdam-Diemen Jobcoaching;
- DVO Pro-VSO+2020;
- DVO Samenwerking Sociale Recherche Gooi & Vechtstreek 2019 (Bijlage 1, Bijlage 2);
- DVO Stichting Pantar Amsterdam - Gemeente Diemen 2020 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3);
- DVO Stadspas Amsterdam-Diemen;
- Nota inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Re-integratieverordening Participatiewet Diemen 2015;
- Samenwerkingsovereenkomst Satelliet Amsterdam (Diemen-OuderAmstel-Amsterdam);
- Samenwerkingsovereenkomst Werkbedrijf Groot Amsterdam;
- Tozo controle aanpak 2020;
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015;
- Verordening individuele inkomenstoeslag Diemen 2015;
- Verordening loonwaardesubsidie participatiewet Diemen 2015;
- Verordening tegenprestatie Participatiewet Diemen 2015;
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Diemen 2021;

Vrije tijd

Wettelijke kaders

- Mediawet 2008;
- Monumenten wet;
- Wet Hygiëne en Veiligheid Zweminrichtingen;
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO);
- Wet Publieke Gezondheid;
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

Kaderstellende beleidsnota's

Kaderstellende beleidsnota's:

- Algemene Subsidieverordening Diemen 2018;
- Bedrijfsplan Sportcentrum FB Duran 2016;
- Beleidsnota cultuurhistorie;
- "Cultuur maak je samen", Cultuurnota 2018-2022;
- Speelruimteplan “spelen in Diemen”;
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Verordening 1/3 regeling sportaccommodaties.

Onderwijs

Wettelijke kaders

- Leerplichtwet 1969;
- Richtlijnen Openbaar Ministerie (officier van Justitie);
- Statuten van de Stichting openbaar onderwijs Primair van 27 april 2007;
- Wet kinderopvang;
- Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE);
- Wet op het primair onderwijs;
- Wet op het voortgezet onderwijs.

Kaderstellende beleidsnota's

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidskader Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014
- Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Samen Diemen"
- Beleidsregels Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2021
- Kwaliteitskader peuteropvang gemeente Diemen 2019
- Notitie Bredeschool vorming in Diemen
- Notitie De toekomst van leerplicht in Diemen
- Regeling Sociaal Medische Indicaties (SMI)
- Strategische visie onderwijshuisvesting gemeente Diemen 2017-2037
- Subsidieregeling Peuteropvang en VVE 2023
- Verordening Leerlingenvervoer gemeente Diemen 2019
- Verordening voorziening huisvesting onderwijs 2023

Gebiedsontwikkeling

Wettelijke kaders

- Besluit omgevingsrecht (Bor);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Bouwbesluit 2012;
- Erfgoedwet;
- Woningwet;
- Huisvestingswet 2014
- Leegstandwet;
- Uitvoeringswet Huurprijzen Woonruimte;
- Telecommunicatiewet;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- Wet geluidhinder;
- Wet natuurbescherming.
- Wet ruimtelijke ordening (Wro);

Kaderstellende beleidsnota's

- Algemene verordening ondergrondse infrastructuur;
- Bestemmingsplannen;
- Bouwverordening;
- Procedureverordening tegemoetkoming in planschade en nadeelcompensatie gemeente Diemen;
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beleidsnota Cultuurhistorie ;
- Beleidsnotitie ondergronds bouwen 2003;
- Beleidsregels plaatsing GSM/UMTS masten 2009;
- Beleidsregels spandoeken;
- Bouwbeleidsplan;
- Detailhandelsvisie Diemen 2014 en Actualisatie voor Holland Park 2020;
- Erfgoedverordening Diemen;
- Herziening erfpachtbeleid;
- Huisvestingsverordening Diemen 2022;
- Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 en Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022-2030 (Bijlage 1, Bijlage 2, Bijlage 3, Bijlage 4, Bijlage 5 & Bijlage 6)
- Meerjarenperspectief Grondzaken;
- Nota standplaatsenbeleid;
- Natuurbeleidsplan Diemen (2009);
- Nota Grondbeleid actualisatie per 1-1-2019;
- Nota Grondprijzen actualisatie 2023;
- Nota Reclame in de openbare ruimte 2011;
- Omgevingsvisie Diemen 2040
- Regels voor verkoop openbaar groen 2006;
- Verordening doelgroepen woningbouw Diemen 2019;
- Verordening Startersleningen gemeente Diemen 2020;
- Welstandsnota;
- Woonvisie Diemen 2018-2023.

Leefomgeving en klimaat

Wettelijke kaders

- ARBO wetgeving;
- Besluit bodemkwaliteit;
- Besluit luchtkwaliteit;
- Besluit omgevingsrecht (Bor);
- Besluit externe veiligheid inrichtingen;
- Bouwbesluit 2012;
- Drank- en Horecawet;
- Gemeentewet;
- Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen;
- Waterwet, (waarin de Wet gemeentelijke watertaken), Besluit Lozen Buiten Inrichtingen, Besluit Lozen Afvalwater Huishoudens;
- Wegenverkeerswet;
- Wegenwet;
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- Woningwet;
- Wet ruimtelijke ordening:
- Wet bodembescherming;
- Wet geluidhinder;
- Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION);
- Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Wet milieubeheer;
- Wet natuurbescherming;
- Wet op de lijkbezorging.

Kaderstellende beleidsnota's

- Afvalplan 2020
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV)
- Beheers- en onderhoudsplan kunstwerken 2010
- Beleidsnota dierenwelzijn
- Beleidsnota Openbare verlichting 2014
- Beleidsplan beheer wegen 2013
- Beleidsregel plaatsen scootsafes
- Bestuursakkoord Water
- Boomverordening 2010
- Collectebeleid
- Draaiboek evenementen
- Duurzaamheidsagenda 2020-2025
- Gedragscode Flora en Faunawet gemeente Amsterdam & gemeente Diemen
- Gemeentelijk Waterplan 2010-2028
- Groenplan Diemen 2011-2016 &(Update Groenplan 2018)
- Groengebied Amstelland Ontwikkelingsvisie en uitvoeringsprogramma
- Integraal vergunnings, toezichts- en handhavingsbeleid gemeente Diemen 2019-2022
- Kwaliteitsplan Openbare Ruimte: Verbinden, ontmoeten en thuiskomen
- Marktverordening en marktregelement
- Nationaal Bestuursakkoord Water
- Natuurbeleidsplan Diemen
- Nota Bodembeheer
- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2016
- Programma groot onderhoud openbare ruimte 2020-2025
- Programmaboek Kwaliteitsplan Openbare Ruimte 2016-2018
- Spelen, bewegen en Ontmoeten in Diemen voor alle leeftijden
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen"
- Terrassenbeleid
- Uitvoeringsbesluit op basis van de afvalstoffenverordening
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023
- Verordening afvalstoffenheffing
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) Omgevingsrecht Diemen
- Verordening lijkbezorgingsrechten
- Verordening rioolheffing
- Verordening duurzaamheidslening 2021 Diemen
- Transitievisie warmte
- Regionale energiestrategie

Verkeer

Wettelijke kaders

- Besluit Administratieve Bepalingen inzake het Wegverkeer;
- Planwet verkeer en vervoer;
- Spoorwegwet;
- Tracéwet;
- Wegenverkeerswet;
- Wegenwet;
- Wet lokaal spoor;
- Wet personenvervoer 2000.

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal (Vervoerregio Amsterdam):
- Beleidskader Mobiliteit (2023);
- Beleidskader Inclusieve Mobiliteit (2020);
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2024-2032 (2023);
- Lijnennetvisie 2018 (2015);
- Metrokader (2023);
- Strategische Visie Mobiliteit (2016).
- Multimodaal Toekomstbeeld MRA (2021)

Gemeentelijk:
- Algemene Plaatselijke Verordening Diemen (APV);
- Beleidsnota Elektrisch rijden en opladen in Diemen (2019);
- Beleidsnotitie Autodelen (2013);
- Parkeerbeleidsplan 2021.
- Parkeerverordening

Samen besturen

Wettelijke kaders

- Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Ambtenarenwet;
- Baseline Informatiebeveiliging (BIG);
- Burgerlijk wetboek deel 2;
- CAR-UWO en de daarvan afgeleide lokale rechtspositieregelingen;
- Circulaires/richtlijnen naturalisatie en naamswijziging van het MV&J, div uitvoeringsvoorschriften;
- Drank en Horecawet;
- Gemeentewet;
- Grondwet;
- Kieswet en Kiesbesluit;
- Paspoortwet en Paspoortinstructie;
- Verordening GBA;
- Voorschriften burgerlijke stand (B W, Besluit B S, Modellenboek, Int pers en familierecht);
- Wegenverkeerswet;
- Wet Bevordering integriteits beoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob);
- Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen;
- Wet elektronische bekendmaking;
- Wet gemeenschappelijke regelingen;
- Wet Gemeentelijke Basisadministratie (GBA);
- Wet Markt en Overheid;
- Wet op de justitiële documentatie;
- Wet op de lijkbezorging (2010);
- Wet op het Nederlanderschap;
- Wet Open Overheid (Woo).

Kaderstellende beleidsnota's

Kaderstellende beleidsnota's:

- Diemen met elkaar en voor elkaar. Coalitieakkoord 2022-2026;
- Voor en Met Diemen. Ambitiedocument;
- Voor en met Diemen. Kader voor participatie;
- Voor en Met Diemen. Kader voor communicatie;
- Voor en Met Diemen. Kader voor dienstverlening;
- Gelaagd regionaal samenwerken: onze basis voor regionale samenwerking 2015;
- Raamnotitie personeelbeleid en daaraan voorafgaande en afgeleide beleidsnotities en personeelinstrumenten, samengevat in de DVA TPO 2011

Financiën

Wettelijke kaders

- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen/invorderingswet 1990;
- Besluit aanbestedingregels voor overheidsopdrachten;
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en lagere overheden (BBV);
- Circulaires van het ministerie van Binnenlandse Zaken;
- Gemeentewet;
- Nieuwe Financiële Verhoudingswet;
- Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- Wet financiering decentrale overheden (FIDO);
- Wet op Btw compensatiefonds (BCF);
- Wet waardering Onroerende Zaken.

Kaderstellende beleidsnota's

- Financiële verordening gemeente Diemen 2023
- Controleverordening 2023 gemeente Diemen;
- Verordening doelmatigheid en doeltreffendheid 2012 gemeente Diemen;
- Nota Activa- en rentebeleid 2016 gemeente Diemen;
- Nota Lokale heffingen 2016 gemeente Diemen;
- Nota Sturing op verbonden partijen 2016 gemeente Diemen;
- Treasurystatuut 2016 gemeente Diemen;
- Verordening Startersleningen 2017 gemeente Diemen.
- Nota Reserves en Voorzieningen 2023 Gemeente Diemen;

Raadsbesluit